

UNGE UDEN JOB OG UDDANNELSE 7. maj 2022

DEBATINDLÆG

Unge uden uddannelse er et uudnyttet potentiale, vi skal dyrke

Skrevet af

Lars Andersen

Direktør

Alt for mange unge får ikke en uddannelse, og det skal vi som samfund gøre noget ved – både for den enkelte, virksomhederne og samfundsøkonomiens skyld.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

I en tid, hvor mangel på arbejdskraft er på arbejdsgivernes læber, er det vigtigt, at vi som samfund gør os selv klogere på alle de potentialer, der er for at styrke vores arbejdsstyrke og dermed dansk økonomi.

Derfor er det også så interessant at følge Reformkommissionen, der med økonomiprofessor Nina Smith i spidsen blandt andet skal komme med forslag til, hvordan vi sikrer, at flere kommer i arbejde – for eksempel ufaglærte med opkvalificeringsbehov, ikke-vestlige indvandrere med fastholdelsesbehov og ledige seniorer med behov for hjælp til at komme tilbage i job.

Men mindst lige så vigtigt er det, at vi som samfund nu gør et seriøst forsøg på for alvor at nedbringe antallet af unge, der ender uden uddannelse.

” *Vi ser ind i et fremtidigt arbejdsmarked med et overskud af ufaglært arbejdskraft og unge uden uddannelse, der risikerer at blive efterladt på perronen*

Direktør Lars Andersen

Op gennem 2010'erne skete der en mindre stigning i andelen af 25-årige, [der fuldført en ungdomsuddannelse](#), men der er stadig lang vej til 2030-målsætningen om, at 90 procent af alle 25-årige skal have gennemført en ungdomsuddannelse.

Vi ser ind i et [fremtidigt arbejdsmarked](#) med et overskud af ufaglært arbejdskraft og unge uden uddannelse, der risikerer at blive efterladt på perronen. Et overskud af ufaglærte er en rendyrket ulighedsgenerator, fordi de i den situation vil opleve et arbejdsmarked med pres på lønnen og højere ledighed. Samtidig udgør de ufaglærte et vigtigt arbejdskraftpotentiale, hvis vi investerer i at uddanne dem.

Selvom arbejdsmarkedet lige nu er glohedt, kommer der altid en økonomisk nedtur igen, og når kriser rammer, og der skal fyres, er det i høj grad ufaglærte, der står for skud. En [analyse](#) viser, at efterfølgende opsving har det med ikke at skabe så mange job til ufaglærte, som de økonomiske nedture har [kostet](#).

Men hvem er de unge uden uddannelse egentlig?

Mange 25-årige uden uddannelse har en relativt stærk baggrund

I en ny omfattende [analyse](#) har vi i Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kortlagt en årgang af 25-årige via det, man kalder en klyngeanalyse. Og nu bliver økonomien i mig en lille smule nørdet:

Kort fortalt er en klyngeanalyse en kompleks statistisk metode, der gør det muligt at inddele en population i grupper (klynger) på baggrund af registerdata fra Danmarks Statistik. Inddelingen af personerne i grupper sker mekanisk ud fra de ligheder og forskelle, personerne har med hinanden.

Vi har undersøgt de unge ud fra køn, herkomst, forældres uddannelse og beskæftigelse, om de unge har børn, begået kriminalitet, fysisk og psykisk sundhed, og om de har været anbragt. Med klyngeanalysen får vi så et mere nuanceret billede af unge uden uddannelse, end hvis man ser på hver enkelt variabel for sig. Resultaterne er ganske interessante.

Årgangen, som er fra 2018, består af i alt 16.500 25-årige uden en ungdomsuddannelse. Den største klynge består af 5.600 personer og står i modsætning til de andre klynger, der blandt andet er karakteriseret ved svag faglighed, svær familiemæssig baggrund, psykiske diagnoser og andre barrierer.

” *Hver tredje ung uden uddannelse har en relativt stærk baggrund. Det er en gruppe unge, vi må kunne løfte med relativt få midler.*

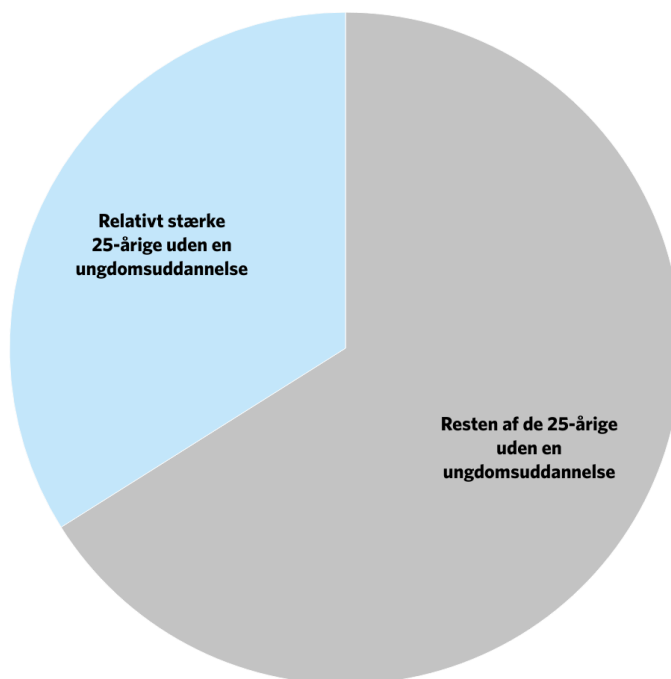
Direktør Lars Andersen

Den største klynge består af personer med dansk oprindelse og stærk social baggrund målt på forældrenes beskæftigelse og uddannelse, ligesom deres familiebaggrund i høj grad ligner 25-åriges familiebaggrund generelt – dog har lidt flere faglærte forældre og lidt færre forældre med videregående uddannelser – og deres beskæftigelsesfrekvens er højere end blandt alle 25-årige uden uddannelse.

Med andre ord har cirka hver tredje ung uden uddannelse en relativt stærk baggrund. Det er en gruppe unge, vi må kunne løfte med relativt få midler, men det kræver nok også mere fleksible veje i uddannelsessystemet end for andre unge.

Cirka hver tredje 25-årige uden en ungdomsuddannelse har en relativt stærk baggrund

Figuren viser de 25-årige, der i 2018 ikke havde gennemført en ungdomsuddannelse. De tæller 16.500 personer i alt. Gruppen af relativt stærke tæller 5.600 personer.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Lovmodellens datagrundlag. Læs mere om metoden i analysen.

Derfor skal vi dyrke de veje, vi ved virker for unge på kanten. Det gælder den taxameterfinansieret FGU (forberedende grunduddannelse), der savner stabil og mere solid finansiering. Det gælder erhvervsuddannelserne, der bør være mere fleksible og have et øget fokus på det praktiske a la den gamle mesterlære, til gavn for de mindre boglige. Det gælder VUC, hvor vi kan hjælpe flere voksne på vej. Og det gælder 10.-klasserne, der i dag hjælper mange unge godt på vej.

Hvis bare vi tør at investere...